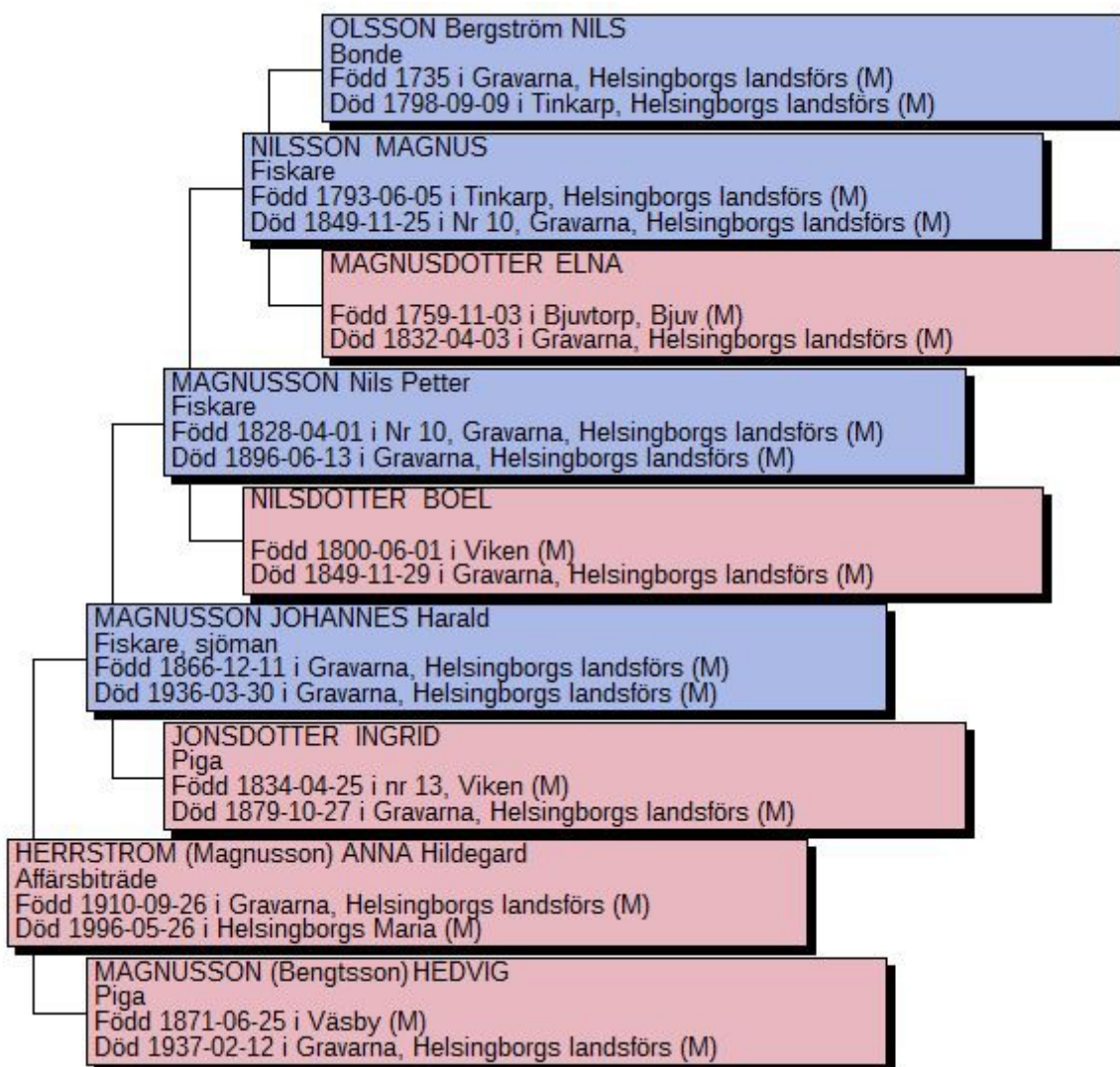

Tinkarp och Gravarna

Nils Olsson (Bergström) född 1735 började som bonde på **Tinkarpsgården** ca 1791-92. Nils var **Anna Herrströms (Magnusson)** farfars farfar. Han är alltså en ana till Anna-Lena.

Nils var först gift med **Hanna Pärsdotter** som dog 1788. De fick 3 döttrar. Han gifte 1790 om sig med **Elna Magnusdotter** född 1759. Elna är Annas farfars farmor. När Nils dog 1798 gifte Elna om sig med **Lars Andersson** och de bodde på Gravarna nummer 8. Lars blev alltså styvfar till Annas farfars far.

Nedan den del av Annas antavla som leder till Nils Olsson.

Tinkarpsgården ligger i norra Helsingborg vid toppen av backen på Sofierovägen. Backen kallades förr i tiden för Tinkarpsbacken. På flygfotot nedan syns Tinkarpsgården till höger.

Till vänster syns den lilla vägen Gravaliden som leder igenom området kallat Gravarna. Lid är ett gammalt Skånskt ord för liten backe.

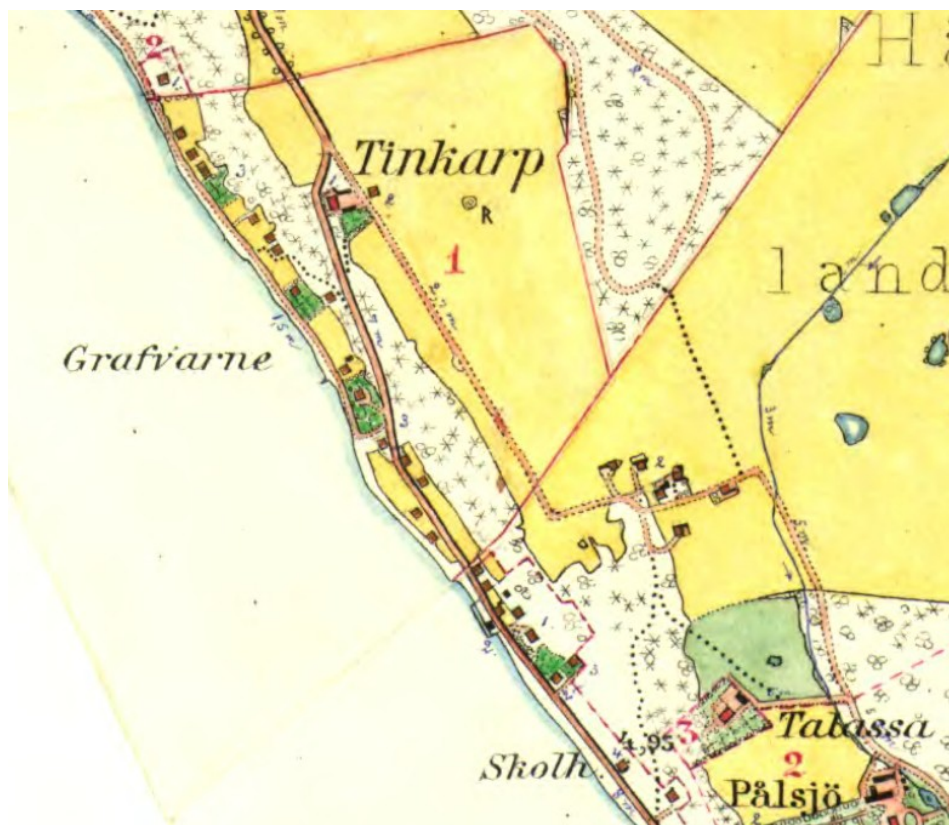
Flera av Nils ättlingar har bott på Gravarna och några i Tinkarpsgården. Anna Herrström (Magnusson) är född på Gravarna.

Tinkarpsgården eller Tinkarp som den kallades i husförhörlängder förr fanns redan 1720 som kartan nedan är ifrån. Gården löd förr i tiden under Krapperups gods. Bönderna var alltså arrendebönder. På kartan syns även Gravarna och det var från början ett fiskeläge, vilket kartan också säger. Många av släktingarna var också fiskare, bl a Annas far, farfar och farfars far.

Av kartan framgår att det 1720 endast fanns 5 fastigheter. År 1800 var antalet 13. På kartan står det också stenbrottet.

Under 1500- och 1600-talet bröts vid Gravarna sandsten som bl a användes till byggandet av Kronborgs slott. Det bröts även stenkol där under en period från omkring 1765 - 1865. Namnet Gravarna kommer troligen därav. Grav är ju synonymt med grop eller hålighet. Området Gravarna omfattar inte bara fastigheterna vid Gravaliden utan området börjar redan där Sofierovägen börjar. På kartan nedan kan vi se att Sofierovägen börjar vid den röda gränsen som går diagonalt över kartan från det övre högra hörnet ner emot mitten.

Det finns alltså ett antal fastigheter som ligger på vägen innan själva backen börjar. Dessa fastigheter har fått trevliga fastighetsbeteckningar. De på östra sidan (till höger) heter Styrbord och de på västra följaktligen Babord.

Nedan en bilder på Tinkarpsbacken från ca 1900 tagen nerifrån. Mannen på bilden är sjömannen, fiskaren och släktingen **August Möller** född 1857. Han var då ägare till fastigheten som hade beteckningen Gravarna nummer 1. August gifte sig aldrig och fick inga barn.

På bilden ovan går det att ana en liten väg som går in till vänster, antagligen Gravarliden. Huset finns kvar. Nedan en bild från 2006 på samma hus.

Nedan en bild på Tinkarpsbacken uppifrån.

Så en bild på Strandvägen från ca 1912. Bilden är tagen ett kort stycke söder om bilden på August Möllers hus.

Längst bort i bilden bakom den äldsta flickan ser vi August Möllers hus. I det huset föddes även Augusts yngre bror, sjömannen och fiskaren **Fredrik Möller** född 1872. Fredrik gifte sig med **Karin Öfverbeck** född 1872 och de bosatte sig på Gravarna nummer 14 som de ägde.

Fredrik och Karin fick 7 barn. På bilden ovan ser vi fyra av dem. Det är från vänster **Ellen Ingeborg** född 1905, **Martha Viola** född 1907, **Elisabet** född 1899 och **Stina Maria** född 1909. Elisabet var Karins barn före äktenskapet och där Fredrik alltså inte var fader.

Tinkarpsgården

Efter att Nils Olsson dött 1789 flyttade hans dotter **Boel Nilsdotter** född 1769 med make **Jöns Persson** född 1764 dit. De hade då 3 barn födda på Gravaliden nummer 9 och fick ett till år 1800 som föddes på Tinkarpsgården.

Nedan ett flygfoto på gården idag.

Så några bilder från marken. Först en från söder med den vackra kastanjen, tagen år 1900.

Sedan en från norr från 2019.

Boningshuset på Tinkarpsgården har renoverats 2019 och hyrs nu av den privata förskolan Ekokidz. På Tinkarpsgården bedrivs ekologiskt jordbruk i regi av kommunen.

På Tinkarpsgården har följande släktingar bott (grön färg visar anor):

- Bonden **Nils Olsson (Bergström)** född 1735 med hustru **Elna Magnusdotter** född 1759.
- senare **Boel Nilsdotter** född 1769 med maken bonden **Jöns Persson** född 1764. Boel var dotter till Nils ovan
- senare bonden **Hans Jönsson** född 1789 med hustru **Boel Lafvesdotter** född 1792. Hans var som till Boel ovan. Hans var den sista i vår släkt som var bonde på Tinkarpsgården. Han slutade att arbeta som bonde 1839 och flyttade med familjen till Gravarna nummer 14 där han blev fiskare.

På Gravarna har följande släktingar bott (grön färg visar anor):

På Gravarna nummer 1 bodde:

- **Elna Möller (Hansdotter)** född 1830 med maken fiskaren **Bengt Möller** född 1819. Elna var dotter till Hans Jönsson på nummer 14.
- senare sjömannen och fiskaren **August Möller** född 1857. August är son till Elna ovan. (se även kort över Tinkarpsbacken ovan)

På Gravarna nummer 4 bodde:

- **Nils Jönsson** född 1800 med hustrun **Sissa Andersdotter** född 1795. Nils var son till Boel Nilsdotter på nummer 9.

På Gravarna nummer 6 (Gravaliden nr11) bor idag (2020):

- **Nils-Erik Rosdahl** född 1943 och hans hustru **Mailis Rosdahl Scheele**. Nils-Erik är bror till Gerd på nummer 9.
- vidare **Alexander Rosdahl Scheele** född 1982 plus en person till. Alexander är son till Nils-Erik.

På Gravarna nummer 8 bodde:

- Fiskaren **Anders Nilsson** född 1825 med hustru **Johanna Cecilia Lindqvist** född 1825. Anders var son till Nils Jönsson på nummer 4. Familjen flyttade vidare till Påköpsläge nummer 29.
- senare **Hans Nilsson** född 1845 med hustrun **Mathilda Hultin** född 1845. Hans var son till Nils Peter Hansson född på Gravarna nummer 16, men boende i Helsingborg stad. Familjen flyttade senare till Helsingör.

På Gravarna nummer 9 bodde:

- **Boel Nilsdotter** född 1769 med maken bonden **Jöns Persson** född 1764. De bodde här innan de blev bönder på Tinkarpsgården 1799. Boel var dotter till Nils Olsson på Tinkarpsgården.
- senare **Olina Jönsson** född 1855 med maken sjömannen **Jöns Alfred Andersson** född 1857. Olina var dotter till Karna Hansdotter på nummer 16.
- Fiskaren **John Linne' Alfredsson** född 1895 med hustrun **Ellen Sofia Alfredsson (Persson)** född 1899. John Linné var son till Olina ovan

På Gravarna 10 (Gravaliden nr 25) bodde:

- Fiskaren **Magnus Nilsson** född 1793 med hustrun **Boel Nilsdotter** född 1800. Magnus var son till Nils Olsson på Tinkarpsgården. Magnus och Hans Nilsson på nummer 16 var tvillingar.
- samt kustuppsyningsmannen **Nils Nilsson** född 1796 med hustrun **Ingrid Jönsdotter Stark** född 1803. Ingrid var dotter till Jöns Persson Stark i Viken nummer 40.
- senare fiskaren **Nils Nilsson** född 1804 med hustrun **Bengta Andersdotter** född 1808. Nils var son till Anna på nummer 13. Nils flyttade senare med familjen till nummer 13 och sedan åter till 10
- senare fiskaren **Nils Petter Magnusson** född 1828 med hustrun **Ingrid Jönsson** född 1834. Nils Petter var son till Magnus ovan.
- Senare fiskaren **Johannes Magnusson** född 1866 med hustrun **Hedvig Magnusson (Bengtsson)** född 1871. Johannes var son till Nils Peter Magnusson på nummer 10.
- senare fiskaren **Nils Magnusson** född 1896 med hustrun Gunhild "Gullan" Magnusson (Malmsten) född 1899. Nils var son till Johannes ovan.
- senare **Gerd Bendixon (Rosdahl)** född 1933 med maken **Hans Bendixon** född 1931. Gerd var dotter till Märta Rosdahl (Magnusson) som i sin tur var dotter till Johannes ovan.
- senare **Lars Bendixon** född 1953. Lars var son till Gerd ovan.
- senare **Karl Bendixon** född 1979. Karl var son till Lars ovan.
- Idag (2020) bor ingen släkting kvar på nummer 9.

På Gravarna 11 bodde:

- **Anna Nilsdotter** född 1774 med maken, krögaren och fiskaren **Nils Rasmusson** född 1766. Anna var dotter till Nils Olsson på Tinkarpsgården. De flyttade ca 1799 till nummer 9
- senare **Selma Alma Hildegard Tengvall** född 1876 med maken bildhuggaren **Ludvig Friberg** född 1869. Selma var dotter till Nils Peter Tengvall på nummer 13.

På Gravarna 12 bodde:

- **Petronella (Pernilla) Nilsson (Nilsdotter)** född 1830 med maken kustvakten **Magnus Levean** född 1828. Petronella var dotter till Nils Jönsson på nummer 4.

På Gravarna 13 bodde:

- **Anna Nilsdotter** född 1774 med sin andra make, strandridaren och uppsyningsmannen **Gabriel Tengvall** född 1778. Anna bodde tidigare på nummer 9 och 11.
- senare **Nils Peter Tengvall** född 1838 med hustrun **Emma Hildegard Jönsson** född 1844. Nils Peter var son till Nils Nilsson på nummer 10.

På Gravarna 14 bodde:

- Fiskaren **Hans Jönsson** född 1798 efter att hustrun dött och han inte längre var bonde på Tinkarpsgården.

- senare **Johanna Hansdotter** född 1824 med maken **Per Nilsson** född 1818. Johanna var dotter till Hans ovan.
- senare sjömannen och fiskaren **Fredrik Möller** född 1872 med hustrun **Karin Öfverbeck** född 1872. Fredrik var son till Elna Möller (Hansdotter) på nummer 1.
- senare sjökaptenen **Albert Leonard Alfredsson** född 1880 med hustrun **Anna Maria Emilia Jensen** född 1886. Albert var son till Olina Jönsson på nummer 9. Familjen flyttade efter första barnets födelse till Pålsjöstrand.
- senare fiskaren **Bertil Möller** född 1912 med hustrun **Irma Bensson** född 1920. Bertil var son till Fredrik ovan
- senare fiskaren **Ivar Möller** född 1913 med hustrun **Emmy Viola Levean** född 1916. Ivar var son till Fredrik ovan.

På Gravarna 16 bodde:

- Fiskaren **Hans Nilsson** född 1793 med hustrun **Kjersti Larsdotter** född 1786. Hans var son till Nils Olsson på Tinkarpsgården.
 - senare **Karna Hansdotter** född 1822 med maken fiskaren **Lars Jönsson** född 1830. Karna var dotter till Hans ovan.
-

Anna Nilsdotters ättlingar och sjöfolk

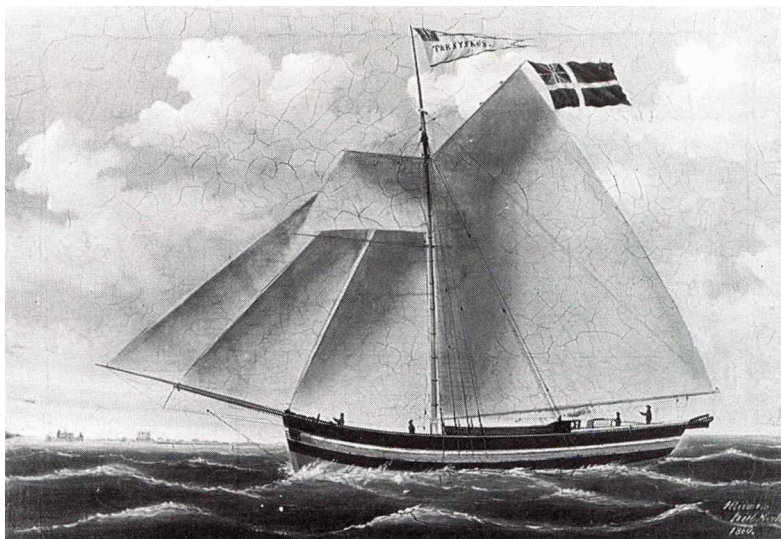
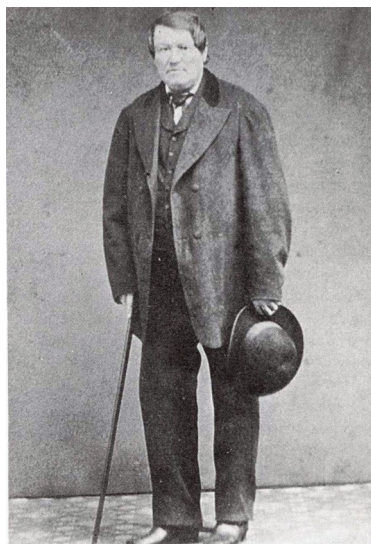
Anna Nilsdotter ovan på Gravarna nummer 13 var först gift med **Nils Rasmusson**, krögare och fiskare. Efter att Nils dog 1807 gifte Anna om sig med strandridaren och uppsyningsmannen **Gabriel Tengvall**. De fick 4 barn och Anna hade sedan tidigare 5 så barnaskaran var nu 9.

Många släktingar i Viken var skeppare och sjöfolk och här även ett antal i Helsingborg.

Sonen **Göran Tengvall** född 1811 blev skeppare och partredare, d v s redare tillsammans med ett antal andra personer. Föräldrarna ville att Göran skulle föra prästyrket vidare inom släkten (tidigare släktingar Tengvall var präster) och han sattes i latinskola i Helsingborg. Han försökte gå till sjöss, men det motsatte sig båda föräldrarna. Till slut sattes han i skomakarlära och genomgick alla gesällåren. Intressant eftersom hans morfars far och vår ana **Oluf Bergström** var skomakaremästare i Helsingborg. Det blev dock inget av detta, utan han började att bl a med sin broder Olof Petter driva handel med skogsprodukter som skeppades över till Danmark med egna båtar.

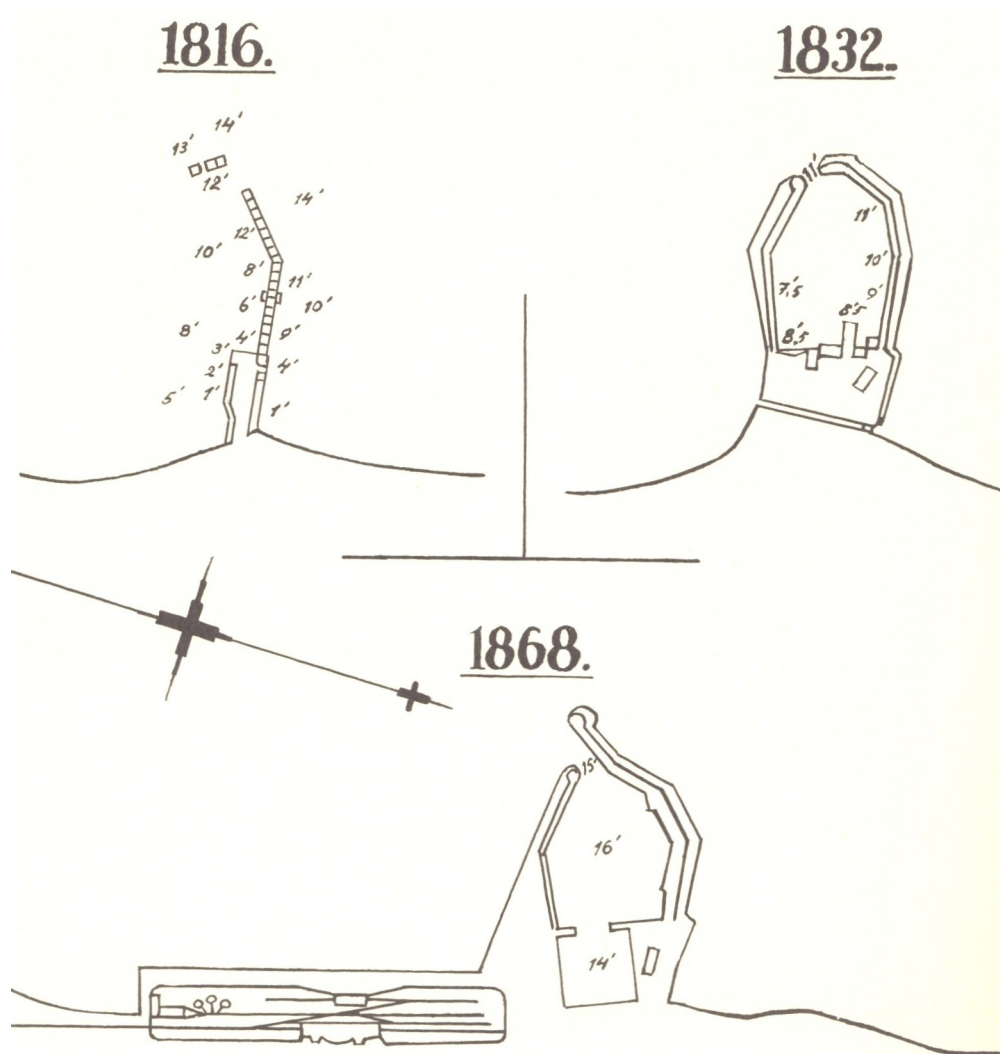
Göran kom 1835 till Helsingborg som färjemansdräng hos sin svåger Gudmund Jönsson. Familjerna Jönsson och Tengvall bodde i samma fastighet nummer 129 vid Kullagatan som ägdes av Jönsson men som senare Göran köpte. I slutet av 1840-talet bildade Göran ett partrederi tillsammans med bl a brodern **Olof Peter Tengvall**, färjemannen **Gudmund Jönsson** som var gift med Görans syster **Benedikta Maria Tengvall** och Görans syster **Maria Christina Tengvall** gift med koopverdiskepparen **Johan Petter Tåre** i Viken.

De beställde en jakt som byggdes i Helsingborg och blev klar 1848. Jakten fick namnet **"Tre syskon"**. Passande eftersom 3 syskon var med i partrederiet. "Tre syskon" inmättes till 29 svåra läster vilket innebar en lastförmåga på något över 70 ton. Fartyget registrerades i Helsingborg. Nedan en bild på Göran Tengvall och jakten "Tre syskon".

Helsingborg stad ersatte år 1832 den äldre öppna anöringsbryggan med en nybyggnad. Tidigare hade det endast funnits en brygga, som var ca 100 m lång. Den kallades för "Bron". (Jämför namnet med den första hamnen i Lerberget som kallades bron. Bro kommer från Danskan och betyder brygga. Många ord och uttryck i Skånskan har sitt ursprung i Danskan) Man byggde om den gamla hamnbryggan med kaj på insidan samt tillfogade en sydlig vågbrytare. De skapade på detta sätt ett omslutet område, som skyddade emot sydliga och nordliga vindar. Hamnöppningen var riktad emot sydväst, vilket skapade svåra sjöförhållanden vid vindar från det hållet. Det var dock en hamn för första gången. Hamnen invigdes 1832 av Karl XIV Johan.

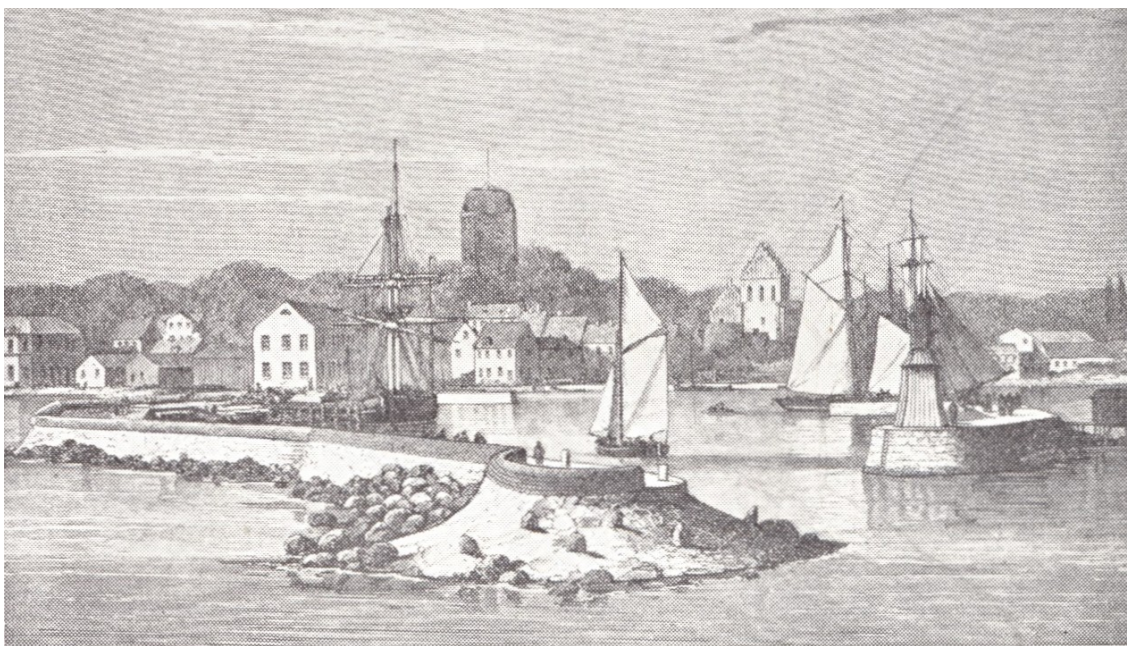
En bild nedan visar hur utvecklingen skett beträffande Helsingborgs hamn, från 1816 till 1832 och sedan vidare till 1868.

Siffrorna i bilden anger antagligen hur djupt det var på de olika platserna. Vid bryggan var det endast "1" djupt inne vid strandkanten. Djupet är troligen angivet i måttenheten "fot". Nedan en teckning från 1813 på bron eller skeppsbron som den tydligen kallades. (Jämför med skeppsbron i Stockholm)

Nedan en vacker illustration över hamnen från 1860-talet.

Lägg märke till "Kärnan" i bakgrunden som vid denna tidpunkt ännu inte var restaurerad. Det skedde först på 1880-talet.

Nedan ett mycket tidigt fotografi på hamnen från runt 1864.

På kortet ser vi också Stortorget och i mitten av bilden det gamla Rådhuset. Rådhuset byggdes 1797 och revs 1897. Ovanför Rådhuset på kortet syns Tullhuset nära hamnen.

Tillbaka till Görans jakt.

Helsingborgs myndigheter konstaterade vid leveransen av ”Tre syskon”, att det var stadens för närvarande största fartyg. Fartyget var 18,4 meter långt och 5,50 brett, Djupet var 2,7 meter. Jakter med motsvarande dimensioner byggdes under samma tidsperiod i Viken.

Jakten användes för havretransporter till England. På tillbakavägen var skeppet lastat med kol.

Göran Tengvalls fru hette **Helena Tengvall (Billberg)**. Hon hade en sybehörsaffär vid Norra Strandgatan i Helsingborg. På bilderna medan syns affären och hon själv.

Under skylten till affären står paret Tengvalls yngste son Johannes Tengvall född 1857 som senare tog över affären efter modern.

Göran var under åren 1847 – 1849 ämbetsman i Helsingborgs kämnärsrätt (en dåtida underdomstol för enklare mål). Flera släktingar Tengvall blev skeppare och sjöfolk. År 1850 hade Helsingborg en befolkning på 4 140 personer.

Göran dog 1885 74 år gammal. Bilden nedan är från 1883 och vi kan se att hamnen fått den form som beskrivs ovan från 1863. Den norra piren har förlängts och den inne bassängen har skapats.

I bilden kan vi förutom de fina segelfartygen även se ett ångfartyg uppe till höger. De började introduceras vid den här tidpunkten.

Nedan en bild på hamnen från 1890-91. I bilden ser vi seglande in i hamnen släktingen och skepparen Carl Petter Tåre från Viken med kvassen Neptun (närmast fyren). En kvass är ett fiskefartyg gjort för förvaring av fisk midskepps i en sump. Carl Petter var sonson till skepparen Pehr Thore och Catharina Nilsdotter Smitt och son till Andreas Tåre. Carl Petter bodde på Viken nummer 66.

Uppfinnaren Tengvall

Göran och Helenas äldsta son hette Andreas Tengwall (senare med lite modernare stavning) och var född 1840. Han var grosshandlare och uppfinnare.

Andreas uppfann den idag allmänt använda gaffelpärmen som med sina fyra gafflar håller papperet på plats. Han fick patent på sin uppfinning år 1890 och gaffelpärmen gick då under namnet triopärmen. Samtidigt konstruerade han ett hålslag som var anpassat för att håla ett A-4 papper så att det passade att sätta in i pärmen. Hålslaget var utfört i ett 4-hålssystem och gick under beteckningen triohålslaget.

Detta med ordet trio som stod framför – hålslag och – pärm berodde på att det var tre kompanjoner som låg bakom hela projektet, förutom Tengvall var det även bokhandlaren Otto Killberg och bokbindaren R. Larsén. Andreas Tengwall byggde en fabrik i källaren på villa Valltorp, som han låtit uppföra 1876.

Efter det att Andreas gått ur tiden, 70 år gammal, tog sonen Teodor över hela verksamheten, och efter Teodors frånfalle år 1926 var det hans syster Frida som kom att ta över bolaget som då hette Tengwall AB. Frida kom sedan att sälja bolaget till Esselte. Idag är konstruktionen på Tengwalls pärm och hålslag svensk standard.

Villa Valltorp som Andreas lät bygga låg i sydöstra delen av Öresundsparken ovanför Hälsövägen backe upp från havet. Tidigare låg på den platsen bastionen Prins Georg, den nordligaste försvarsanläggningen till Helsingborgs slott.

Nedan en bild på villa Valltorp från omkring år 1900, med ett gäng ungdomar som åker skridskor på den gamla vallgravens is, förr kallad Nils Nils' dam. Skridskorna som ungdomarna har på sig kallades för "spiskrokar". De var av järn och fästes under pjäxorna med en läderrem (se nedan). Namnet hade de fått av att de i viss mån liknade spiskrokar som användes förr för att öppna heta järnsspisluckor och flytta spisringar med på gamla järnspisar.

Villa Valltorp revs på 1960-talet och man byggde istället ålderdomshemmet Valltorp, ett modernt och ändamålsenligt hus. Vallgraven finns dock kvar idag, med där simmar nog bara några änder.

Källor

- Kyrkböcker
- Historiska kartor Lantmäterimyndigheternas arkiv
- Helsingborgs Stadslexikon
- Helsingborgs Historia del 6:1 1979
- "Det gamla Helsingborg och det nya - som kameran räddat del 1-3 och 7" av K E Olsson
- "Sjöfolk och fartyg från Viken del 1-3" av Bror Malmsten
- "Helsingborg år 1816" av E F Tengberg
- "Vår Stad" Hembygdsbok av S Hallgren